

בשעה טובה, דני בן גדליה פנסיונר ריאיון עצמי נוקב ורציני לרגל..

פרופ' דני בן גדליה מלווה את הענף עם הרבה אהבה ורצון, במשך שנים רבות. הגיעה עת פרישה לגמלאות ודני ביקש לערוך ריאיון עצמי - הוא ישאל את השאלות וגם ייתן את התשובות. זו הזדמנות ראווה לומר לדני תודה על המסירות ועל התרומה הגדולה לפיתוח נושאים רבים שקשורים להזנת בקר ולהבנת תהליכים שמקדמים את הענף מאוד. דני השאיר מחלקה מפוארת שגם תמשיך את מורשתו

ד. (דני, המראיין): מסתובבת שמועה שפרשת לגמלאות, האם אתה מוכן לאשר?

ב.ג. (בן גדליה, המרואיין): אני לא מאשר ולא מכחיש, אבל זה נכון.

ד.: מספרים שעם פרישתך קבלת תעודת הוקרה ממועצת החלב

ב.ג.: ראה, אני חוקר הגון, כל ימי עסקתי במחקר בנאמנות ואני לא מוכן שישאלו אותי שאלות שכאלה ועוד בתחילת הריאיון. אם זה הולך להיות כוון הריאיון, אז הייתי מעדיף

בעת ניתוח בכבשים לפני שנים רבות

כבר שיוסי מלול יראיין אותי. דרך אגב דני, רואים שאתה עיתונאי חובבן, שכחת להשלים את הכותרת.

ד.: (חש שהגדיש את הסאה ומתרכך בהמשך) אתה ידוע כאדם עניו וצנוע... ב.ג.: אתה יכול להוסיף, גם חכם ויפה..

ד.: נכון. לכן רבים מקוראינו אינם מכירים אותך. התוכל לגלות לנו מעט מעברך, או לפחות אותם חלקים בעברך שאינם חסויים?

ב.ג.: (נע באי נוחות בכסאו, ועוטה פרצוף צנוע להפליא) בשמחה. יליד 1941 בכפר נידח בחבל מולדובה - רומניה, ששם הצטרפתי בילדותי לתנועת הנוער הציוני. בגיל 10 עליתי ארצה ולאחר הבר-מצווה הלכתי לייבש ביצה (ביצת ואדי פליק) ולטעת פרדסים בתל יצחק - קיבוץ של העובד הציוני. בגיל 14.5 נחתה עליי הכיפה על הראש ולאחר שניסיתי, אבל לא הצלחתי, להחזיר בתשובה את כל הקיבוץ, עברתי למקווה ישראל. ומשם לנח"ל עם גרעין מושבי. הנח"ל זרם לפקולטה לחקלאות, ששם עשיתי את כל שלושת התארים, כולל דוקטורט בתזונת מעלי גרה, בהדרכת פרופ' בונדי ז"ל ופרופ' תגרי, ייבדל לחיים טובים וארוכים. עשיתי בארץ ובעולם את עבודות החלופי בלימוד פיזיולוגיה העיכול לאורך המעי (מ' בכבשים) תוך שימוש בכבשים המצוידיים בקנולות במקומות שונים לאורך המעי. מאותה תקופה יש בוודאי נוסעים מביעותים, שנזכרים בבחור צעיר שעולה לאוטובוס אג"ד בתחנת הפקולטה עם מזוודה ענקית, שמתוכה מבצבצת אוזן של כבש, בדרכו לפוסט מורטם במכון הווטרינרי, כדי לקבל אחר כך את התשובה הסטנדרטית: "ללא ממצאים פתולוגיים". בהמשך, פוסט-דוקטורט בניוקסל - אנגליה. ב-1976 נכנסתי למכון וולקני ומאז נעשיתי רציני.

והוא מראיין את עצמו לדעת.

דני בן גדליה - מכון וולקני, המחלקה לבקר

ד.: לפני שמסיימים את החלק החשבונאי של הראיון ועוברים לעשייה מחקרית וחזון מחקרי, כיצד היית מסכם את תקופת עבודתך במכון וולקני?

ב.ג.: (מתגרד, מעביר את הכיפה מצד לצד, מבקש לחזור שוב על השאלה, מנסה להרוויח זמן...) את התקופה הזו הייתי מדמה לצליחה של ים. אתה שוחה ושוחה ומשני צדך, כל הזמן, צלופחים מדגדים אותך, ואף על פי כן, אתה צוחק וממשיך לשחות. המשעשעים ביותר היו הצלופחים שהתחזו לכרישונים. מהדגוג שלהם אני צוחק עד היום.

דא עקא, ברוך השם, זכיתי להקים, יש מאין, את היחידה המטבולית שעל אנשיה הנפלאים ארחיב את הדבור בהמשך. יחד עם חבריי ליחידה המטבולית זכיתי למעלה משלושה עשורים לשרת ענף חשוב, יקר ללבי ואהוב. לפני 6 שנים זכיתי לאחד את יחידות המחקר של הבקר במכון וולקני למחלקה אחת - המחלקה לבקר, ולהיבחר פה אחד לעמוד בראשה. ולפני שנתיים וחצי זכיתי להכניס תחת כנפי השכינה גם את הגנטיקאים, ולסיים כמנהל המחלקה לבקר ולגנטיקה. סמלי בעיני הדבר, שהמחלקה המאוחדת אימצה את הסעיף התקציבי (362) שעיימו התחלתי את דרכי ביחידה המטבולית. ואני רווה רוב נחת מכך שהמכון לבעלי חיים קיבל את צורתו הסופית דהיום, בהתאם לחזון האקטיבי שלי (שתי מחלקות לשני עמים: מחלקה לבקר ומחלקה לעופות).

ד.: אם כך מה נותר לך עוד לצפות?

ב.ג.: רק לביאת המשיח ולזכייה בפיס.

ד.: עד עתה סיפרת לנו על ברזלים ועל פוליטיקות. עשית גם מחקר? הרי לשם כך קבלת משכורת?

ב.ג.: (נעלב) דני, אם תמשיך לראיין בסגנון הזה תגיע בסוף לטלוויזיה. בוודאי שעשינו מחקר. אבל אני מבקש להקדים ולומר:

דני בן גדליה

חדר ולא מעבדה, כלום. תסתדר או שתעוף. נפלא, עניתי, אאלץ להקים יחידת מחקר עצמאית שתעסוק בתזונת מעלי גרה. תשובתי עוררה צחוק היסטרי, שנדם כעבור שנתיים, כאשר היחידה המטבולית עמדה על כנה; כולל: מעבדה מצוידת טיפ טופ, בית חיות ממוזג אויר, מצויד בכלובי מטבוליזם חדישים וצוות נפלא של תלמידי מחקר וחברים לעבודה. שנתיים חלפו עד שכל היש הנפלא הזה עמד על כנו. תסכים עימי, שצחוק היסטרי הנמשך שנתיים, ראוי לאזכור היסטורי.

ד.: עם כל הכבוד, הקמת מערכת כפי שתיארת, מצריכה השקעה כספית רצינית. מאין בא הכסף, האם המוסד או משרד החקלאות סייעו לך?

ב.ג.: על פי שאלתך רואים שיש לך שורשים יהודיים. חלילה, הכול נעשה בעזרת השם. במובן זה, המוסד ועזרת השם, עמדו כל אחד משני צידי המתרס. המדינה תודה לאל, לא השקיעה אגורה אחת בהקמת היחידה המטבולית. הקימותי אותה בעזרת תקציבים חיצוניים-תחרותיים שהושגו בהרבה מחשבה, עמל ויזע.

במסגרת שירות לאומי עברתי ב-1993 לחזק את היישוב טלמון שבחבל בנימין. בתום 3 שנות שירות ולאחר שהיישוב גדל מ-15 ל-150 משפחות, חזרנו לביתנו בראשון לציון, ששם אנו מתגוררים מזה כ-42 שנים. נשוי + 5 נשואים + 20 נכדים (עדיין לא נשואים). כפי שאתה רואה, טקסט קצר מדי עבור אוטוביוגרפיה, אבל ארוך מדי עבור מצבה.

ד.: עם כל הקושי שבדבר, אפשר להתחיל אתך את החלק הרציני? התוכל לספר לנו על אופן קליטתך במכון וולקני, באלף הקודם, לפני שנים?

ב.ג.: (עיניו מתלחחות, מוציא ממחטה מכיסו וקריאת תן - הוהו.. נפלטת מגרונו).

כיום, שיטת הקליטה של חוקרים צעירים בוולקני, היא שיטה מחבקת. עם היכנסו למוסד, מקבל החוקר הצעיר סל קליטה של 100,000 ש"ח, מעבדה וכל מה שהוא צריך. גן עדן. חוץ מ-72 בתולות יש לו הכול. שיטה זו גרועה בעיניי משום שהיא שיטה מנוונת ותוצאתה, מוסד של מהנדסים נטול אדריכלים. להבדיל, אני זכיתי, ברוך השם, לקליטה מחשתלת. עם כניסתי למוסד ב-1976, נאמר לי על ידי ההנהלה באותה עת: אין לנו עבורך לא

דני מסביר למאיר בראון על שיטת ההזנה הפרטנית

היום החוקר המרכזי בהזנת בקר בארץ, עוסק בין השאר, בחקר ובפיתוח מזונות גסים ומרוכזים חדשים, ובאינטראקציה בין צינור והזנה להקלת עומס החום ולהגדלת תנובת החלב בקיץ. לאחרונה, החל לעסוק אף בפיתוח שיטות לשימוש מושכל בזבל הבקר למטרות של גידול מספוא. שוקי כבר מודריך את דור ההמשך של הדוקטורנטים. **ד"ר אדית יוסף**, אנליטיקאית מעולה, ממשיכה את עבודותינו בתחום ההזנה המינרלית, עוסקת באפיון תזונתי של קשים למיניהם וממשיכה לעבוד יחד עימי על נושא חלב הבריאות. **ד"ר רן סולומון**, אדם מוכשר ביותר, וממונה על תחום הבקר בשה"מ, עמוד תווך בענף, בכל קנה מדה, עשה בהדרכתו את הדוקטורט ביחידה המטבולית, המהווה למעשה את ביתו המחקרי עד היום. את טביעת אצבעות הכשרתו ביחידתנו, נתן למצוא בכל אחד מתחומי פעילויותיו לטובת הענף (כגון: הארגון המדעי של כנס הבקר ברמה שלא הייתה מביישת את הכנס האמריקאי המקביל, ופעילותו כמתאם מחקר).

ד.: יפה, אבל אתם מוסד מחקר ולא אוניברסיטה, מה בקשר למחקר עם ראייה לטווח ארוך?

ב.ג.: טוב שהזכרת לי, מה הייתי עושה בלעדיך? כבר בתחילת דרכנו ראינו בבעיית מצוקת המים, בעיה מרכזית ופרמננטית בחקלאות ישראל, שצפוי כי תלך ותחמיר והשלכותיה ישיפיעו גם על ענף הרפת.

חוקרים ווטרינרים. השלמנו את התמונה על ידי סדרה של ניסויי ספיגה של מינרלים ממנות משקיות של בקר לחלב. כל הידע הזה מצוי ונעשה בו שימוש על ידי הענף.

ד.: (מחשש שיתחיל לנקר, תוקע שאלה) מה הלאה?

ב.ג.: כל החומר הזה ירוכז, יעודכן ויורחב בספר שאני שוקד על כתיבתו בנושא "ההזנה המינרלית של פרת החלב", בתקווה שימצא גורם מממן שיסייע בהוצאתו לאור.

ד.: יופי, ניצלת את הריאיון כדי לעשות פרומו לספר. אתה מוכן להתייחס גם לפעילויות שלכם בראייה ארוכת טווח?

ב.ג.: מאז כניסתי למחקר ליוותה אותי תחושת אחריות ומחויבות לגידול דור המשך של חוקרים בתזונת מעלי גרה. התמזל מזלנו (שלי, שלהם, ושל הענף) ונקבצו סביבי תלמידי מחקר מעולים שעשו את הדוקטורט ביחידה המטבולית בהדרכתו. חינוך לחשיבה מדעית, שאלת השאלות הנכונות, העמדה נכונה של ניסוי ביולוגי (אקספרימנטציה ביולוגית), דיוק והקפדה בביצוע, ניתוח נכון וביקורתי של תוצאות המחקר, הסקת מסקנות נכונות וכתובה מדעית נכונה, היו אבני יסוד בהכשרת הדוקטורנטים ביחידה המטבולית. כיום כל אחד מהם הוא עמוד תווך בתחומי וממשיכים לשרת את הענף במסגרת היחידה המטבולית ומחוצה לה. **ד"ר יהושע (שוקי) מירון**, הוא

השאלה העקרונית החשובה ביותר, שהעסיקה אותי בתחילת דרכי בוולקני הייתה: אנחנו עובדי מדינה במחקר חקלאי; את מי אנחנו אמורים לשרת? את המדינה? את החקלאות? את החקלאים (ענף הרפת)? השאלה הזאת אינה שאלה סמנטית גרידא. אוריינטציה לכל אחד מהכוונים הללו, משליכה באופן שונה על כווני ויעדי המחקר. לא זכור לי שאי פעם נערך דיון מעמיק באחת מהמסגרות שלנו בשאלה העקרונית והחשובה הזו. לפיכך הכרעתי בהתאם לנטיית לבי, דהיינו: אנו ביחידה המטבולית רותמים את פעילויותינו המחקריות בתזונה לשירות הענף, לפתרון בעיותיו בתחום הרלוונטי ולשיפור פרנסתו.

ד.: נשמע בומבסטי, אתה יכול לפרט?

ב.ג.: (ככל מרוויין הגון, ב.ג. מתעלם משאלתו של ד. וממשיך) לאחר שנקבעו יעדי היחידה המטבולית, התחילה חשיבה לגיבוש אסטרטגיית המחקר שלנו, תוך התמקדות בשני טווחי זמן: בטווח המידי, סגירת פערי ידע בנושאים קריטיים; ובמקביל פעילות עם ראייה ארוכת טווח. כדוגמה לפעילויותינו בטווח המידי, יכולות לשמש עבודותינו בתחום ההזנה המינרלית. בשנות השבעים (של המאה העשרים) כבר הייתה הרפת הישראלית מהמתקדמות בעולם, אולם רמת הידע בתחום ההזנה המינרלית הייתה ברמה זניברית מינוס. על פי המלצת "מומחים" סיידו את פרות החלב בעודפי סידן גדולים במנה, תופעות של קדחת חלב, היפומגנזמיה, ותופעות חסר והעדר איזון בהספקת מינרלים, הופיעו חדשות לבקרים ברפתות ולאיש לא היה מושג מה וכמה מינרלים מקבלת הפרה באבוס. למרות התנגדות ה"מומחים", פתחנו בפעילות אינטנסיבית בתחום: ערכנו סקר של הזנה מינרלית ברפתות הפרוסות באזורי הארץ השונים. הסקר הזה פורסם במשק הבקר, וסיפק לנו מידע על מצב ההזנה המינרלית ואת בסיס הידע להמלצות בעבור הטעון תיקון; בעקבות המלצותינו חזרה קדחת החלב לשכון כבוד בספרי הווטרינריה והתזונה. בהמשך התברר לנו שאין מידע על הרכב המינרלים במזונות הרפת של ישראל. לשם כך עשינו עבודה גדולה שכללה מאות בדיקות של הרכב מינרלים במזונות הארץ באזורים השונים ואת הנתונים פרסמנו באטלס המינרלים, המשמש כלי עבודה בידי רפתנים, מרכזי מזון, מדריכים

צוות המחלקה לבקר בוולקני.

מועשר ב-CLA, ולאחר מכן התרחבות המעגלים עד שיקיפו את הענף כולו. מה שהבאתי כאן אינו אלא מקבץ לשיקוף פעילויותינו המחקריות, ככל שעלה הדבר בזיכרוני הדוהה.

ד.: מה אתה יכול לספר לנו על מצב המחקר בענף?

ב.ג.: תודה על השאלה, הנושא הזה מטריד אותי מאד מאד. ענף מתקדם ודינמי כענף הבקר, הפועל במציאות משתנה חדשות לבקרים, מחייב שתימצא בצדו מערכת מחקר תומכת. בלעדיה יצנח הענף לרמה של עולם שלישי. המדינה מכירה בחשיבות הענף ולכן היא מעמידה לרשותו מערכת מחקר הכוללת עשרות משרות, מבנים וציוד בעלות של עשרות מיליוני שקלים לשנה. אולם את הכסף לביצוע המחקר, צריכים החוקרים להשיג מקרנות מחקר, חיצוניות (ההולכות ומתדלדלות) ופנימיות. מתוך ראיית טובת הענף, יזמו החקלאים ובראשם שלמה דורי ז"ל, לפני עשרות שנים, הקמת קרן מחקר יישומי לענף שמקור כספיה בשיעור זעיר ממחיר החלב. כיום היא עומדת על 4 מיליון ₪. המחלבות משמשות כצינור להעברת הכסף אל מועצת החלב, אשר שימשה עד 2004 כנאמן הקרן וכצינור להעברת הכסף לפרוייקטי המחקר, שהומלצו על ידי הנהלת הענף. העשור שבין 1994-2004 מהווה את תור הזהב מבחינת תרומת המחקר לענף בתחומי הטיפוח, הפוריות וההזנה. ובהתאם, התרחשה

ברפתות חלב מועשר ב-CLA ברמה כזו, שצריכה מתמשכת שלו החל מגיל צעיר, תקנה עמידות למחלות הסרטן השונות ותוריד את תחלואת הסרטן באוכלוסייה בעשרות אחוזים. מדובר בייצור של חלב "ירוק" (לא מהונדס) בממשק הזנה, שקרוב מאד לממשק המשקי ובמחיר השווה לכל נפש.

אני מאמין שמעבר הרפת לייצור של חלב בריאות במקביל לקמפיין שיווקי נאות, יקפיץ את צריכת החלב, יתיר לנו את מחנק המכסות וישפר משמעותית את פרנסת הענף, יעד אותו הצבנו לעצמנו מתחילת הדרך. יתר על כן, אני מאמין שהענף יחטא ליעודו, למצפונו ולצרכניו, באם לא יעלה את המוצר הנפלא הקרוי חלב, למדרגת מזון פונקציונאלי – בריאותי.

ד.: נשמע נפלא, אז למה העסק תקוע? האם פנית למחלבות?

ב.ג.: פנית. המחלבות מגלות עניין מועט בנושא. למה להם להתעסק במוצר שהשליטה בייצורו מצויה בידי הרפת? הן מרוויחות יפה גם כך ומה שמעניין אותן זה הגדלת הרווח ולא הרחבת ייצור החלב. גם השינויים המבניים העוברים בכל העת האחרונה על המחלבות הראשיות, אינם יוצרים אקלים נוח לאימוץ הרעיונות הללו. ומנגד, מועצת החלב הרואה במחלבות את בעלי המאה, מעדיפה לעסוק בקמפיין של "3 ביום". אני מאמין שהתשועה לנושא החשוב הזה תבוא מהרפתנים. בתחילה התארגנות של מספר רפתות סביב מחלבה קטנה המייצרת חלב

חקלאות ישראל הלכה והתכנסה לתוך בתי צמיחה תוך הפקרת שטחי החקלאות לידיים חמדניות. מספוא אי אפשר לגדל בעציצים בבתי צמיחה, אלא בשטחים פתוחים ונרחבים. באה הפרה הציונית ותפסה את השטחים הללו לגידול המספוא לצרכיה. דא עקא, יבולים יפים של ביומסה צמחית (מספוא) מצריכים מים, אבל מים יש במשורה ולצערנו, מאז שאבות האומה דרכו בארץ כנען, יש כאן גם בצורות. האם מישוהו יכול לתאר לעצמו היום את ענף הרפת עומד על רגליו, ללא מספוא שגדל על קולחים?

ד.: או, את השאלה הזאת אני רציתי לשאול...

ב.ג.: (ממשיך לפרוס את הגיגיו) לכן הצבנו לעצמנו, כמטרה מחקרית כללית לעסוק בחקר המספוא הגס על כל היבטיו, כאשר הרציונל שהנחה אותנו היה: יש להפיק מכסימום ביומסה יצרנית ליחידה של מים המושקעת בקרקע. הדבר הזה חייב אותנו להפליג לעולם הקסום של הכימיה של דופן התא ברמה המולקולרית ולימוד האנזימטיקה ופעילות חיידקי הכרס בתהליכי הביודגרציה של דופן התא הצמחי. ומשם לפיתוח תהליכים להפיכת קשים למזונות יצרניים בעבור מעלי גרה. משם, ללימוד מכלול ההיבטים הקשורים בגידול ובהזנה של מספוא המושקה בקולחים, כגון איכותו התזונתית, או למשל הסרת הספק באשר לבריאות החלב הרלוונטי בעבור האדם; נושא קרדינלי שהטריד את הענף בזמנו, ועלול היה לעמוד כאבן נגף, בפני השימוש במספוא מושקה קולחים בהזנת פרט החלב. כל הנושאים הללו רובים אחרים, נעשו בשירות הענף וראו אור בביטאונו ובכתבי עת מדעיים בין-לאומיים.

ד.: ידוע שבשנים האחרונות עסקת בחלב בריאות, מה קרה לנושא? האם "הצטנן המסכן וקיבל נזלת"?

ב.ג.: (מתעלם מהעקיצה) גולת הכותרת של עבודתי בשנים האחרונות עוסקת בחלב בריאות, דהיינו ייצור חלב מועשר ב-CLA ובמרכיבי בריאות אחרים. בתחום הזה אני ממשיך לפעול גם כעת ואמשיך בכך עד שאראה ביישומו. מעט מעבודותיי בשטח הזה ראו אור, אולם אני קובע בוודאות, שניתן כבר היום לייצר

AHS

מערכות חימום מתקדמות

מחולל מים חמים לרפתות ולבתים

מחוללים בעלי כושר אחסון גבוה של חימום מים ויכולת אספקת מים בכמויות ובטמפרטורות גבוהות

מערכת חימום מים מושלמת על גז לרפתות ולבתים - תוצרת חברת HEIZER איטליה היצרן הגדול באירופה מעל 40 שנה.

חיסכון בהפעלה שוטפת מעל 30% לעומת כל מערכת חימום מים אחרת.

ניתן לחבר את המחולל מים חמים לקולטי שמש לחיסכון באנרגיה.

מגוון מחוללי מים חמים: מהספק של 4.7KW ועד 81KW.

נפח אגירה מ-50 ליטר ועד 800 ליטר.

אפשרי לתכנת את מחמם המים לדרישות שיא בזמן מסוים במשך היום.

מעל 15 שנות שירות ומצוינות בשוק הישראלי.

כפר כורזים 12391 טלפקס. 04-6909463
אשר בן שלמה, מנכ"ל - 052-5329997
E-mail: abs@2heat.co.il
www.2heat.co.il

הקפיצה המרשימה ביותר במדדי הייצור השונים של הענף. בתקופה זו נוהלה קרן המחקר במשותף, על ידי נציג החקלאים (יוסי מלול), ששימש כראש מנהלת הענף) ומשרד החקלאות (ישראל פלמנבאום, ששימש כיו"ר הנהלת הענף). אני יכול להעיד שהקרן נוהלה על ידי שני החברים הללו למופת, בהגינות שאין למעלה ממנה, ביעילות ובשקיפות ונתנה את פירותיה לענף בהתאם.

ד.: אני מפחד לשאול אותך מה קרה מאז 2004 ועד עתה.

ב.ג.: אתה צודק, משום שהמהלכים שנעשו יגרמו לכך שב-2014 כבר לא יהיה מחקר בענף. אבל למה להקדים את המאוחר? ב-2004 הועברה הקרן לניהול ישיר של מועצת החלב. תזוי המחקר עם מוסדות המחקר בוטלו ובמקומם נאנסו המוסדות לחתום על חוזים חדשים דרקוניים, שיש בהם אין ספור סעיפים וסעיפי סעיפים, שגורמים בפועל להאטה או להפסקה של זרימת הכסף לפרויקטי המחקר. ומדובר בפרויקטים שהדוחות המדעיים שלהם מוגשים כנדרש ובתקציב שאושר כדון, על ידי הוועדות המקצועיות שמונו על ידי המועצה עצמה.

ד.: אם כך, כסף שיועד למחקר, נותר בידו מועצת החלב. ידוע לך מה עושים בו?

ב.ג.: אני מצטער, אבל את השאלה הזו יש להפנות למנכ"ל מועצת החלב. מכל מקום, המצב מתבטא בכך שחוקרים מפסיקים להגיש תכניות מחקר להנהלת הענף, ותרומתם לכנס הבקר, אירוע כל כך חשוב בענף, הולכת ופוחתת מדי שנה. מוסדות המחקר המתמודדים תדיר עם לחצי הצמצומים, יראו שחוקרי הבקר אינם מקבלים תקציבים מענף הבקר, ויבינו מכך שהמחקר אינו חשוב לענף ויצמצמו את כוח האדם המחקרי עד מעבר לסף הקריטי, ובכך יבוא הקץ על המחקר בענף. את ההתדרדרות הזאת יש להפסיק בטרם פורענות.

ד.: מה אתה מציע לעשות?

ב.ג.: יש להקים בדחיפות ובגיבוי שר החקלאות, ועדה שיוסי מלול יעמוד בראשה והוא יבחר את חבריה, שתפקידיה יהיו: א. בחינת הסיבות שהביאו להתדרדרות הנוכחית. ב. תציע דרך להחזרת התפקוד לקרן המחקר. ג. תפעל אצל מוסדות המחקר לשמר את המסה הקריטית של חוקרי הבקר.

ד.: ולסיכום?

ב.ג.: אני פורש (אמנם רק באופן פורמלי) עם סיפוק רב בלב. אדם נבחן, בין השאר, במה שהוא מותיר אחריו. ברוב מערכות חיינו אנשים פורשים ומותירים אחריהם ריק, במקרה הטוב, ואדמה חרוכה במקרה הפחות טוב. אני מותיר אחריי מחלקה רגועה עם מנהל חדש שפועל יפה ומקובל על כולם, ויחידה מטבולית שאותה הקמת, וחבריה ויוצאי חלציה ממשיכים לשרת את הענף באופן הטוב ביותר ובנושאים החשובים ביותר בתחום ההזנה.

ד.: ועל הראיון עצמו?

ב.ג.: אני מקווה שראיונותיך הבאים יהיו מוצלחים יותר. ■